

Businesscase ledverlichting alleen 'business' wanneer er een case is

Voorgespiegelde voordelen worden niet altijd werkelijkheid

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) biedt voor het derde jaar op rij een subsidie om sportverenigingen te stimuleren te investeren in energiebesparende maatregelen. Dit jaar was de subsidie binnen vier dagen vergeven, waarmee gezegd mag worden dat het met het aantal aanvragen dus wel goed zit. Toch groeit ook het aantal mensen dat vraagtekens zet bij de beloftes die verkopers voorspiegelen.

Auteur: Guy Oldenkotte

'Kwart sportclubs verspilt te veel energie' was de ronkende kop van het persbericht dat energiebedrijf Nuon in september vorig jaar de wereld in stuurde. Het energiebedrijf had opiniepeiler Maurice de Hond een onderzoek laten doen. Die had geconcludeerd dat 'steeds meer sportvereni-

gingen het financieel moeilijk hebben, dat de energiekosten voor de sportclubs hoger zijn dan nodig en dat investeren in duurzaamheid loont'. Volgens De Hond zou een eenmalige investering van 10.000 euro in energiebesparende maatregelen en duurzame energie de clubs al snel zo'n 1.500 tot

3.000 euro doen besparen op de energierekening. Dat zou dus leiden tot een terugverdientijd van drie tot zeven jaar, zo was zijn conclusie. Ho, ho, ho, zo trapte een aantal verenigingen op de rem. Zo eenvoudig ligt dat niet. De voordelen die de investeringen en subsidie zouden moeten bieden,

6 min. leestijd

worden elders weer tenietgedaan. Bovendien vergt het gebruikdiscipline om de beoogde besparingen te bereiken en die discipline is bij de meeste verenigingen ver te zoeken.

Alleen bij volledige afschrijving

Fieldmanager kreeg lucht van een gereserveerde houding jegens de conclusies van De Hond bij een aantal verenigingen; een daarvan was hockeyclub Blerick. 'Laten we vooropstellen dat Maurice de Hond opiniepeiler is en geen onderzoeker,' zegt Henk Arts vergoelijkend. Arts werkte jarenlang in de energiewereld en gebruikt zijn kennis nu om namens hockeyclub Blerick de juiste keuze te maken voor nieuwe ledsportveldverlichting en andere energiebesparende maatregelen. 'De investering in ledsportveldverlichting is alleen rendabel als de bestaande verlichting helemaal is afgeschreven of als er een nieuw veld met verlichting wordt aangelegd. Dat is bij ons nu het geval. Maar we hebben ook één veld dat al tien jaar wordt verlicht en waarvan wij schatten dat de verlichting nog twintig jaar meegaat. Voortijdige vervanging van die verlichting door ledverlichting is volgens ons te duur, maar we hebben besloten het toch te doen.' Om zijn mening te onderbouwen, werpt Arts wat cijfers op. 'Het prijsverschil tussen ledverlichting en conventionele verlichting voor een kunstgras-hockeyveld ligt zo tussen de 10.000 en 15.000 euro. Dat komt neer op zo'n 1.300 tot 1.500 euro per jaar om dat bij een nieuw veld binnen acht jaar terug te verdienen. Dat zal dus moeten komen uit het lagere energieverbruik. Maar als wij meer dan 50.000 kWh gebruiken, betalen we € 0,015 per kWh belasting. Duiken wij onder de 10.000 kWh, dan is dat belastingtarief opeens € 0,10 per kWh. Juist

de energieprijzen en de energiebelasting hebben een negatief effect op investeringen in energiezuinige maatregelen', stelt Arts. Het grote probleem voor de leveranciers van ledsportveldverlichting is dat de energieprijzen de afgelopen decennia niet zo dramatisch zijn gestegen als aanvankelijk was voorgespiegeld. Daarom is de rekensom die zij hanteren volgens Arts niet zo gunstig als de leveranciers willen doen geloven. 'De subsidie die momenteel beschikbaar is, draagt bij in de aanschafkosten van de apparatuur. Maar het is het energietarief dat het effect van die bijdrage weer deels tenietdoet.'

Dynamisch gebruik

Een van de voorwaarden voor subsidie, indien deze wordt gebruikt voor de aanschaf van ledsportveldverlichting, is dat alleen geïnvesteerd mag worden in dynamische sportveldverlichting: verlichting die gedimd kan worden of eenvoudig(er) aan- en uitgezet. In dat geval zou het licht alleen moeten branden wanneer het veld daadwerkelijk wordt gebruikt. 'Wij geloven niet zo in dat dynamisch gebruik', stelt Arts. 'Dat vereist discipline die er eigenlijk niet is. Maar zelfs als die er wel zou zijn, verwacht ik dat de besparingen die dat oplevert beperkt zijn. Uiteindelijk ben je wel verplicht om te betalen voor het contractvermogen. Dat heeft invloed op de prijs die je betaalt voor de energie.' Arts maakt daarbij de volgende rekensom. 'Dankzij de led-armaturen gaat ons verbruik per veld straks met zo'n 17 kW naar beneden. Dat scheelt zo'n € 700 per jaar in de kosten van het gecontracteerd vermogen. Daarnaast gaan we qua energie zo'n € 550 per jaar besparen op het verlichten van het veld. Misschien kunnen we nog eens € 100 tot

€ 150 per veld per jaar extra besparen dankzij het dynamisch gebruik. Dat bedrag rechtvaardigt nog altijd niet de extra kosten die we moeten maken om dynamische ledsportveldverlichting te krijgen. Zelfs op lange termijn is het financiële voordeel dan marginaal.' Bij HC Blerick heeft men straks dus alleen de keuze om het hele veld of een half veld volgens Klasse II (250 lux) te verlichten.

Herkenbare kritiek

Frans Peelen van Philips begrijpt de kritiek van onder meer Henk Arts. 'De realiteit is vaak anders dan wordt voorgespiegeld. Berekeningen moet men maken op basis van de echte gegevens en niet op basis van fictieve energieprijzen of investeringen. Om de clubs daarbij te helpen, kunnen ze hun gegevens invullen in de calculator op onze website. Zo is meteen duidelijk hoeveel besparing de overstap op ledsportveldverlichting hen zal opleveren.' Een subsidiebijdrage zal de businesscase dus alleen maar sterker maken, stelt Peelen, 'maar het is voor clubs vaak lastig om een goede keuze te maken. Men heeft vaak niet voldoende kennis over de techniek om deze goed te kunnen beoordelen. Daardoor loopt men de kans een verkeerde beslissing te nemen.' Daarnaast heeft de subsidie ertoe bijgedragen dat er meer spelers op de markt zijn gekomen die een graantje willen meepikken, zo merkt hij op. 'Het is allemaal commerciëler geworden.'

Minder armaturen

Erik Swennen, CEO van AAA-LUX, ziet echter nog een andere oorzaak waardoor de beloftes tot ongenoegen leiden. 'Met de huidige subsidie is in de meeste gevallen wel degelijk een acceptabele terugverdientijd te realiseren, maar AAA-LUX beseft dat voor bijvoorbeeld een trainingsveld met een laag gebruik de businesscase er niet goed uitziet. Tijdens de Dag van de Sportaccommodaties, begin maart, hebben we reële cijfers laten zien over de soort projecten waarvoor in de praktijk ledverlichting wordt gekozen. Zo wordt 55% van de voetbalvelden verlicht met twaalf tot zestien armaturen om Klasse II te bereiken. Dat zijn projecten waar relatief veel branduren gemaakt worden en waarbij je, in combinatie met een hoge dynamische besturing, met wedstrijd- en trainingsstanden kunt werken. Zodoende kun je veel energiebesparing bereiken. Maar we zien ook dat 25% van de projecten velden betreft die verlicht worden met slechts zes of acht armaturen. De dimbaarheid is daarbij lager, waardoor de terugverdientijd langer zal zijn.'

Henk Arts

Erik Swennen

Oplossing voor andere problemen

Swennen wijst erop dat de subsidie bovenal bedoeld is om sportclubs te stimuleren bij te dragen aan het bereiken van de CO2-doelstellingen die de Nederlandse overheid heeft gesteld. 'De CO2-uitstoot is een urgent probleem. Het vervangen van conventionele armaturen door led-armaturen moet Nederland en de EU helpen de CO2-doelstellingen te halen.' Daar wringt dus de schoen, omdat de clubs alleen naar de bottomline kijken. Clubs willen nog weleens moeite hebben met die hoge investeringen, maar Frans Peelen merkt op dat ledsportveldverlichting ook kan bijdragen aan de vermindering van een ander probleem. 'Ledlicht is heel gericht licht, waardoor je minder lichtvervuiling achter de mast krijgt. Daar staat echter tegenover dat led-armaturen een kleinere hoek hebben, waardoor je er sneller in kijkt als je tegenover de lichtbron staat.' Ook hier geldt dus dat het gebrek aan kennis bij de sportvereniging na aanschaf tot onnodige problemen kan leiden.

Bijdragen aan een verminderde CO2-uitstoot op landelijk niveau of een verminderde lichthinder op lokaal niveau zijn beide een nobel streven. Maar uiteindelijk draait het allemaal om de keiharde euro's die de clubs geacht worden af te tikken voor de ledsportveldverlichting. 'Het is soms moeilijk appels met peren te vergelijken', erkent Swennen. 'De problemen die bijvoorbeeld door Henk Arts worden aangestipt, zijn begrijpelijk en herkenbaar. Maar dat wil niet zeggen dat er geen oplossingen

voor zijn. Het is onze plicht als sector om hiervoor oplossingen aan te dragen. AAA-LUX-armaturen vereisen bijvoorbeeld geen piekstroombaciteit, en de dynamische aansturing die wij leveren is eenvoudig te gebruiken en kan gekoppeld worden aan bewegingssensoren of tijds klokken. Zo kan dus een maximaal effect worden bereikt. Ook is het mogelijk de toegang tot bepaalde lichtintensiteiten te beperken, door die alleen mogelijk te maken voor mensen die over een sleutel beschikken. Dankzij de slimme technieken kan er veel worden bereikt, maar uiteindelijk moet er ook een gedragsverandering bij de gebruikers plaatsvinden.' Desalniettemin mag hockeyclub Blerick van geluk spreken dat men ten minste één lid heeft dat over de nodige kennis beschikt om te begrijpen waarover wordt gesproken. Dat is bij veel sportverenigingen anders. 'Mijn advies aan andere verenigingen is om zich te laten begeleiden door een specialist met kennis van de lokale zaken', zegt Arts daarover. Zowel Erik Swennen als Frans Peelen is het daarmee eens. 'Wanneer men in ledsportveldverlichting wil investeren, dient men ook de mast te testen en de mogelijkheid van lichthinder te laten onderzoeken', stelt Peelen. Dat zijn zaken die alleen door erkende installateurs en adviseurs kunnen worden beoordeeld.

DE SUBSIDIE

De subsidieregeling Energiebesparing en Duurzame Energie Sportaccommodaties was dit jaar voor het tweede achtereenvolgende jaar beschikbaar. Sportverenigingen mogen investeringen in energiezuinige maatregelen die gedaan zijn in de negen maanden voordat het loket opengaat, voorleggen voor een bijdrage. Volgens Melanie Marcus van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland weten de sportclubs in ons land de RVO goed te vinden. 'Het aantal aanvragen tot nu toe is vergelijkbaar met het aantal van vorig jaar. Dit jaar zijn er tot nu zijn iets minder dan 600 aanvragen ingediend. Vooral investeringen in zonnepanelen en in ledverlichting zijn populair. De meeste aanvragen zijn ingediend door sportverenigingen uit de sectoren voetbal, tennis en hockey. RVO.nl beheert de subsidieregeling. Het budget is afkomstig van het ministerie van VWS, maar de subsidieregeling valt onder de Kaderwet EZ-subsidies. Het ministerie monitort de regeling. Aangezien het gaat om maatregelen die een langere termijn beslaan, kan het ministerie naar eigen zeggen pas over een aantal jaar iets zeggen over het effect. Wel zie je dat de sector enthousiast aan de slag is gegaan met verduurzamen; iets wat vóór de regeling nog nauwelijks een onderwerp was in de sector', aldus Marcus. Sportclubs die twijfelen of de overstap naar bijvoorbeeld ledsportveldverlichting financieel de moeite waard is, wordt aangeraden een Energie Prestatie Advies te laten opstellen. 'Een energieadvies kan in aanmerking komen voor een bonus van € 500 bovenop de subsidie', zegt Marcus. Meer informatie hierover kan worden gevonden op: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidieregeling-sportaccommodaties>.

Be social

Scan of ga naar:

www.Fieldmanager.nl/artikel.asp?id=17-6670